

TOP
LEAD

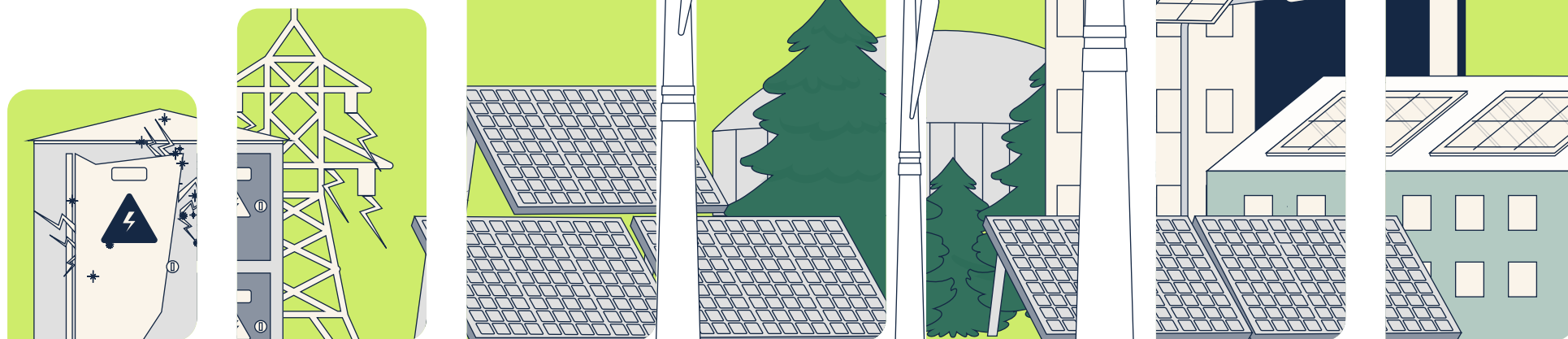
Visual
content
solutions

DTEK
OUR ENERGY POWERS LIFE

ЗЕЛЕНЕ ВІДНОВЛЕННЯ

МОЖЛИВОСТІ
УКРАЇНИ ПОПРИ
ВИКЛИКИ

Липень 2025

Вступне слово

Станіслав Шум,
CEO Top Lead

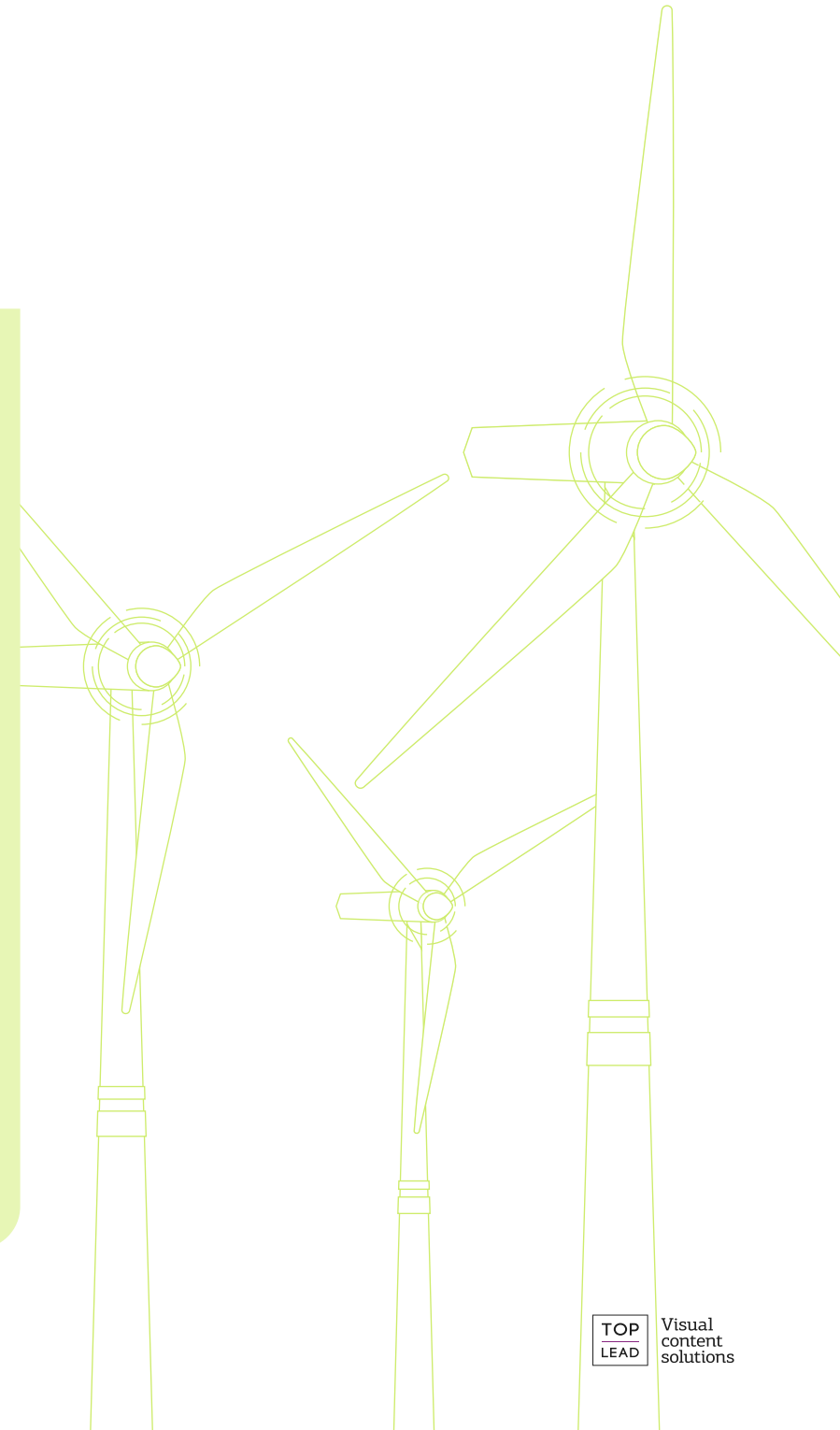
Попри те, що війна триває, і нам важко планувати майбутнє в такий складний час, ми в Україні впевнені, що відновлення країни має враховувати найкращі світові практики, потреби майбутніх поколінь та рух України до Європейського союзу. Тобто базуватись на принципах сталого розвитку.

Бізнес вже активно інвестує в зелені рішення. Місцеві громади проявляють ініціативу та шукають можливості для впровадження сталих рішень. Банки надають фінансову підтримку для таких проєктів. Уряд підтримує зелене відновлення через нормативні акти та механізми стимулювання.

Та попри видимі та значущі зміни, багатьом стейкхолдерам важко дотримуватись сталих принципів через виклики війни, брак фінансування, потреби ВПО та потребу інвестувати у відновлення прямо зараз.

Ми в Top Lead розуміємо, що якість рішень, ухвалених зараз, буде впливати на Україну протягом багатьох десятиріч. Тому ми випускаємо це дослідження, яке буде сприяти зеленому відновленню: щоб пояснити його принципи стейкхолдерам та поділитись експертизою. Воно містить актуальні дані та прогнози експертів, погляд фахівців та кейси зеленого відновлення.

Це дослідження — путівник з принципів та кращих практик, актуальних для України, у якому враховано ідеал, до якого ми маємо рухатись, і реальні можливості України.

Вступне слово

Світлана Гринчук,
Міністерка захисту довкілля та природних ресурсів України

Війна росії проти України має величезний вплив на довкілля. Повітря, ґрунти, водні ресурси, ліси та природоохоронні території — всі ці багатства вже зазнали змін, і кожен день війни погіршує ситуацію. Ми ретельно ведемо обрахунок збитків. Сьогодні ми не можемо очікувати закінчення бойових дій для того, щоб розпочати процеси повоєнного відновлення. Довкіллява політика України та наша взаємодія з міжнародними партнерами сьогодні спрямована на тотальні зміни зсередини — законодавства, технологій, практик, наших звичок.

Зелене відновлення — це безліч викликів, але водночас і безліч можливостей. І цей процес — не лише про те, якою буде Україна після бойових дій. Воно про те, за якими правилами буде взаємодіяти з природою весь цивілізований світ. Новий світопорядок зароджується у єдності на шляху до миру — так само і нові принципи взаємодії з довкіллям зароджуються під час подолання наслідків бойових дій.

Build back greener — наша мета на цьому шляху. Зробити кращою і зеленішою не тільки Україну, але і весь світ.

Олександр Селищев,
генеральний директор
ДТЕК ВДЕ

Ми проходимо знаковий період для української вітроенергетики та галузі відновлюваних джерел енергії загалом. Це трапилось всупереч російській військовій агресії, на тлі наміру знищити українську енергетичну систему. Натомість ми концентруємо зусилля на будівництві децентралізованої енергосистеми України. Вітрова енергетика — одне з найдешевших і найшвидших рішень.

Вітроенергетика в комбінації з установками зберігання енергії та маневровими потужностями рухають країну до енергетичної незалежності та посилення безпеки.

ДТЕК ВДЕ продовжує бути драйвером розвитку відновлюваної енергетики в Україні та завжди просуває її потенціал на міжнародній арені, залучаючи рекордні інвестиції у сталу енергетику. У планах – побудувати понад 1 ГВт вітрової генерації у найближчі роки.

Нам усім потрібно сконцентрувати зусилля для відновлення української енергосистеми й наповнити її новими потужностями децентралізованої енергетики, яка є екологічно чистою та більш стійкою до воєнних ризиків.

Вступне слово

Олена Павленко,
президентка аналітичного центру DiXi Group

Україна продовжує боротьбу за власну та європейську свободу. Кожного дня ми не просто виборюємо демократію, але і, серед іншого, проголошене ЄС та Україною бачення жити в 2050 році без використання викопного палива і шкідливих викидів. Платячи таку високу ціну за свій вибір, ми не маємо право відбудувати нашу країну по-іншому, ніж із сучасними технологіями, використанням чистої енергії та ефективним її споживанням.

Відбудувати країну можна лише разом. Для цього якомога більше українців повинні знати і розуміти як стан справ, так і принципи відбудови. Тому команда DiXi Group радо приєдналась до партнерства із підготовки дослідження Top Lead. Ми впевнені, що лише спільними зусиллями і з узгодженими цілями зможемо швидко рухатись із зеленою відбудовою.

З 2008 року ми працюємо над просуванням сталих реформ у сфері енергетики та клімату. Ми віримо, що зелена відбудова України — це інвестиція в довгострокову безпеку, конкурентоспроможність і добробут як цілої країни, так і кожного міста, кожної громади. Ми запрошуємо усіх зацікавлених приєднатись до нашої спільної роботи.

Андрій Конеченков,
голова Правління Української вітроенергетичної асоціації

Зелене відновлення для України сьогодні — це вже не далека перспектива, а нагальна необхідність і стратегічний пріоритет. Війна завдала нищівних ударів по нашій централізованій енергетичній інфраструктурі, але водночас відкрила вікно можливостей для її відбудови на нових засадах: децентралізації, сталості та інновацій.

І вітроенергетика відіграє в цьому баченні ключову роль. Пovoєнна відбудова має ґрунтуватися на чистих джерелах енергії та сталому розвитку. Це не просто відновлення зруйнованого, а створення більш стійкої, сучасної та екологічної енергосистеми, яка стане надійним фундаментом економічного зростання України та її повноцінної інтеграції в європейський енергетичний простір.

Роблячи ставку на вітер вже сьогодні, ми інвестуємо в безпечне та незалежне майбутнє для наступних поколінь, сприяючи залученню інвестицій та розвитку місцевих громад. Цим ми доводимо, що навіть у найтемніші часи можна будувати світле, зелене завтра.

Зміст

- 2 Вступне слово
- 3 Вступне слово
- 4 Вступне слово
- 5 Зміст
- 6 Про проєкт
- 7 Команда проєкту

Зелений шлях України

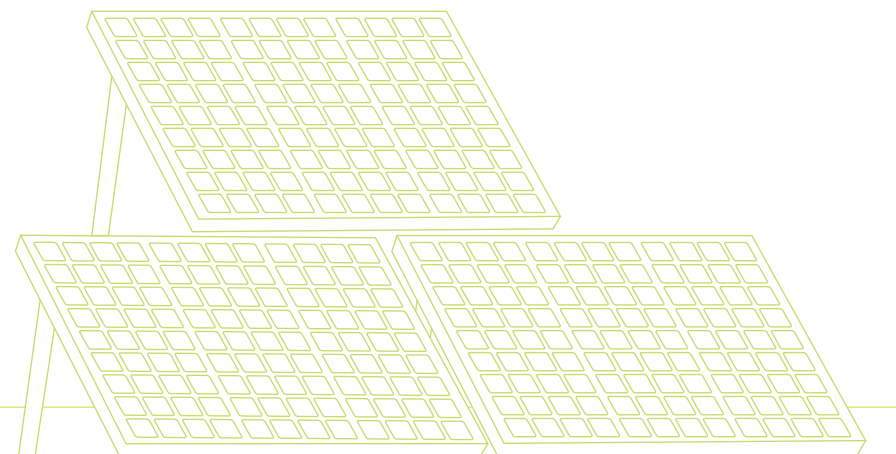
- 9 Принципи зеленого відновлення
- 10 Чому зелене відновлення важливе?
- 11 Стратегія відновлення України
- 12 Європейський зелений курс

Розвиток відновлюваної енергетики

- 14 Розвиток вітрової енергетики
- 15 Майбутнє буде світлим: як ДТЕК ВДЕ розвиває зелену енергетику
- 16 Розвиток сонячної енергетики
- 17 Helios Strategia: драйвер енергозмін
- 18 Регуляторні бар'єри розвитку ВДЕ
- 19 Залучення інвестицій у ВДЕ

Зелені ініціативи в дії

- 21 Інвестиції в зелені рішення
- 22 Впровадження зелених ініціатив
- 23 Енергоефективні ініціативи
- 24 Сталий розвиток у громадах
- 25 Успішні практики громад
- 26 Інвестиції бізнесу у сталий розвиток
- 27 Екосистема сталих рішень

Про проєкт

Мета дослідження

Україна стоїть перед серйозним викликом: відновлення після повномасштабної війни. Що саме має включати це відновлення і чи дасть воно можливість переосмислити ситуацію?

«Зелене відновлення» — це не просто гасло, а можливість закласти основу для нових підходів до енергетики, будівництва, міських просторів тощо. З огляду на обмежені ресурси, ми не можемо дозволити собі повертатися до застарілих рішень, які посилюють вразливість до кліматичних загроз, сприяють залежності від імпорту та шкодять довкіллю.

Ми підготували це дослідження, щоб продемонструвати рішення, які вже існують сьогодні і можуть слугувати основою для майбутнього післявоєнного відновлення. Серед них — приклади трансформацій, енергоефективних ініціатив, бачення відновлення та думки експертів з бізнесу, громадських організацій, професійних асоціацій та інших щодо того, як перетворити виклики війни на довгострокові переваги.

Ми не пропонуємо готових відповідей, але ставимо питання, які слід задавати частіше. Це дослідження є внеском у дискусію про майбутнє — майбутнє, яке все ще можна зробити зеленим та енергоефективним.

Методологія

Методологія дослідження базується на ретельному аналізі даних та обережному підході до перевірки, що забезпечує максимальну точність і надійність результатів.

Слід зазначити, що, оскільки Україна все ще перебуває у стані війни, тема відновлення ще не була повністю досліджена. Незважаючи на це, за підтримки відповідних організацій, експертів та бізнесу ми доклали зусиль, щоб представити найбільш актуальну інформацію щодо потенційного відновлення України після війни.

Наше дослідження поєднує офіційні дані з першоджерел з інформацією, отриманою безпосередньо від відповідних організацій, а також даними, зібраними від представників ринку. Зокрема, ми провели опитування компаній в Україні, щоб продемонструвати участь бізнесу в розвитку енергоефективних ініціатив, відновлюваних джерел енергії тощо. Більш детальну інформацію про методологію опитування можна знайти на сторінках 26 і 27.

Джерела

- Асоціація сонячної енергетики України
- ГрінДІМ
- ДТЕК ВДЕ
- Європейська комісія
- Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики»
- Інститут сталого майбутнього при Технологічному університеті Сіднея
- Національний план з енергетики та клімату
- Офіс зеленого переходу
- Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»
- Українська вітроенергетична асоціація
- Фонд енергоефективності
- Delo.ua
- DiXi Group
- Energy Map
- Forbes Україна
- Greenpeace
- Helios Strategia
- Nadra.info

Команда

Виробництво

Анастасія Корольова,
Chief Content Officer

Костянтин Зінін,
Editor-in-Chief

Євген Кумка,
Chief Project Analyst

Анастасія Щербань,
Analyst

Анастасія Ткачук,
Lead Designer

Віталій Сторож,
Designer

Менеджмент

Марина Буднік (Трещова),
Project Owner, Deputy CEO,
Partner, Top Lead

Станіслав Шум,
Chief Executive Officer,
Top Lead

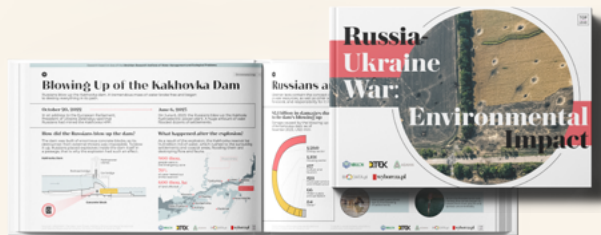
Віолетта Апетроасї,
Account Manager

Дізнайтеся більше про вплив війни на Україну

Ви можете глибше зрозуміти вплив російсько-української війни на довкілля та важливість зеленого відновлення завдяки нашим дослідженням:

російсько-українська війна: вплив на довкілля (2023)

Перше видання інфографічного дослідження про довкіллеві наслідки російсько-української війни. На 50 сторінках інфографіки детально показано вплив війни на екосистеми України.

російсько-українська війна: вплив на довкілля (2024)

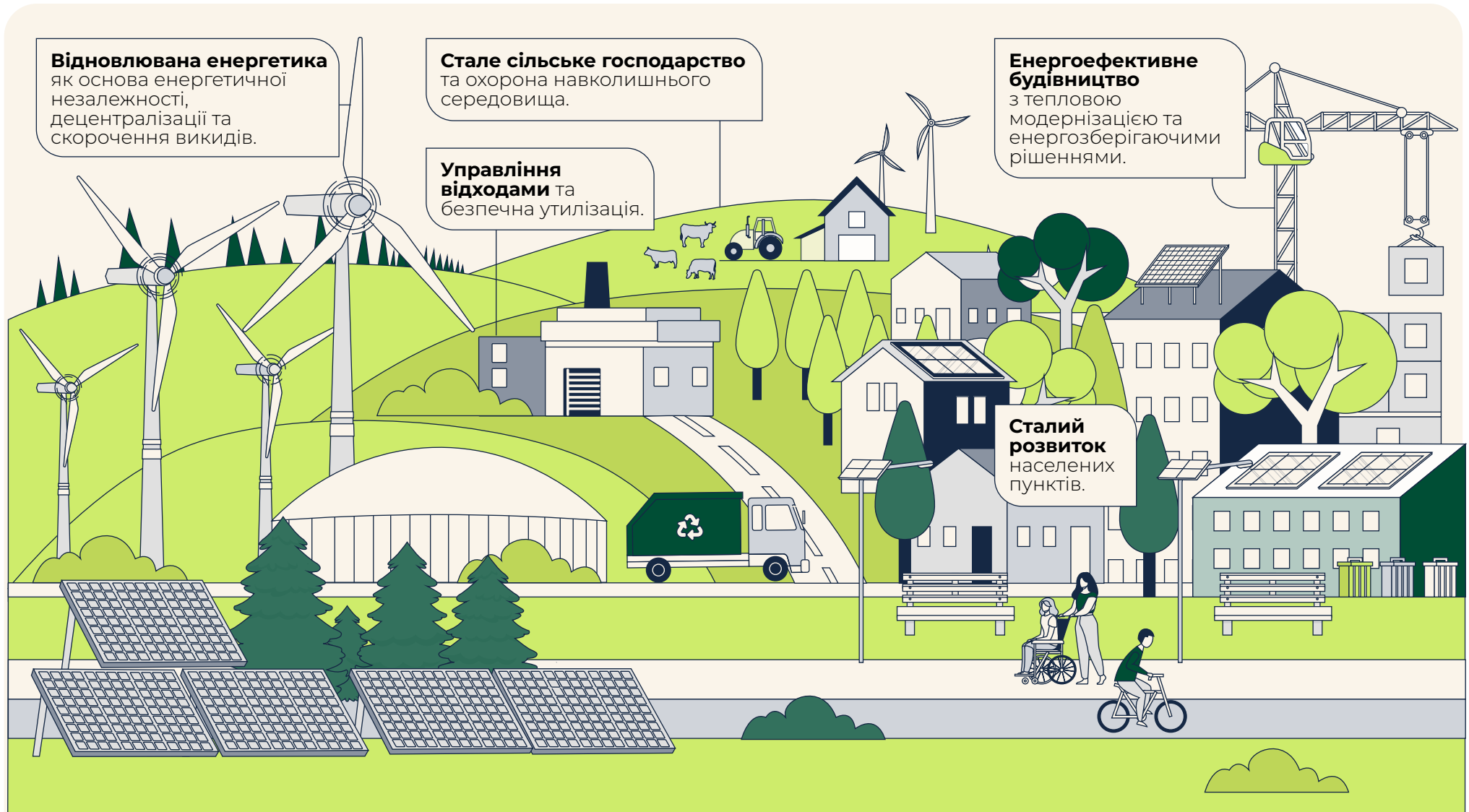
Друге видання інфографічного дослідження про вплив війни на довкілля. У його підготовці взяли участь понад 25 експертів, а також в дослідженні показаний вплив війни на окремі природоохоронні території України — на основі інтерв'ю з представниками цих територій.

ЗЕЛЕНИЙ ШЛЯХ УКРАЇНИ

Принципи зеленого відновлення

Чому зелене відновлення важливе?

Післявоєнне відновлення України відкриває можливість для кардинальних змін у підходах до сталого розвитку держави, бізнесу та суспільства, які визначатимуть шлях України в майбутньому.

Ми опитали різні організації, щоб дізнатися їхню думку про те, яким має бути зелене відновлення України

Міністерство
захисту довкілля
та природних ресурсів
України

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

«Зелене» відновлення України — не лише про те, якою буде Україна після бойових дій. Воно про те, за якими правилами буде взаємодіяти з природою весь цивілізований світ. Новий світопорядок зароджується у єдності на шляху до миру — так само і нові принципи взаємодії з довкіллям зароджуються під час подолання наслідків бойових дій. Build back greener — наша мета на цьому шляху. Зробити кращою і зеленішою не тільки Україну, але і весь світ.

Українська вітроенергетична
асоціація

Зелена відбудова — це найшвидший та найефективніший спосіб відновити втрачену генерацію. В умовах критичного дефіциту потужності зелена відбудова — це не ідеологія, а прагматичне рішення. Одним з головних чинників зеленої відбудови має стати використання місцевих відновлюваних джерел енергії без залежності від імпортованого викопного палива.

Асоціація сонячної
енергетики України

Через війну Україна втратила понад 60% своїх потужностей з виробництва електроенергії (понад 22 ГВт), що призвело до серйозного дефіциту електроенергії, вیاєлових відключень і зростання залежності від імпорту з Європи. Для стабілізації енергосистеми терміново потрібні щонайменше 4 ГВт нових або відновлених потужностей. Сонячна генерація постраждала менше, ніж генерація з інших джерел, — було пошкоджено або знищено близько 8% встановлених потужностей. Відновлювана енергетика дедалі більше стає основою децентралізованого виробництва електроенергії. Зелена відбудова має критичне значення, адже вона дозволяє створити стійку, надійну та безпечну енергетичну інфраструктуру, здатну протистояти викликам сьогодення.

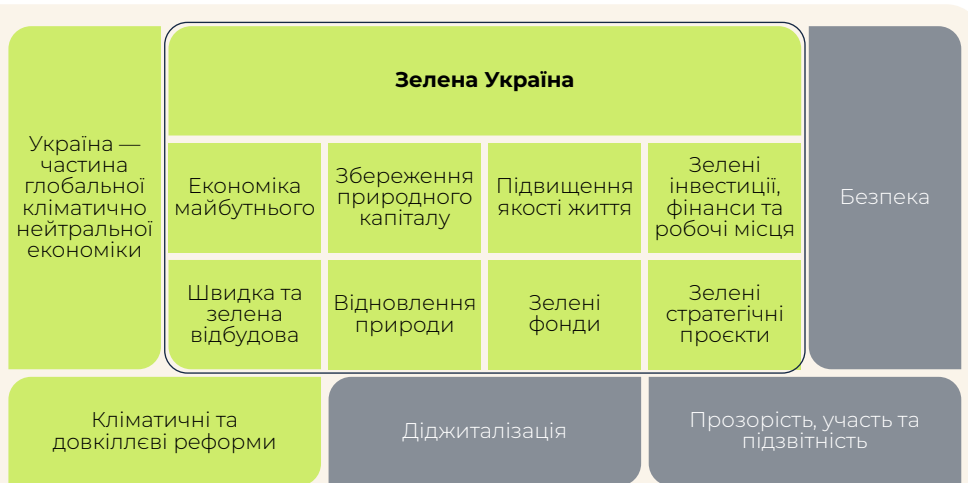
Стратегія відновлення України

Стратегія відновлення передбачає не лише подолання прямих наслідків війни, але й комплексний план розвитку держави на роки вперед. Власне, **зелене відновлення як концепція може мати як мінімум три моделі**: інерційну (business as usual), амбітну і прагматичну. Останні мають відмінності: амбітна є зеленою за основними цілями розвитку, а прагматична лише дозволяє досягти результатів певним способом.

Архітектура моделей зеленого відновлення України

○ Ключові компоненти ● Ключові цілі для зеленої трансформації ● Передумови для сприяння впровадженню

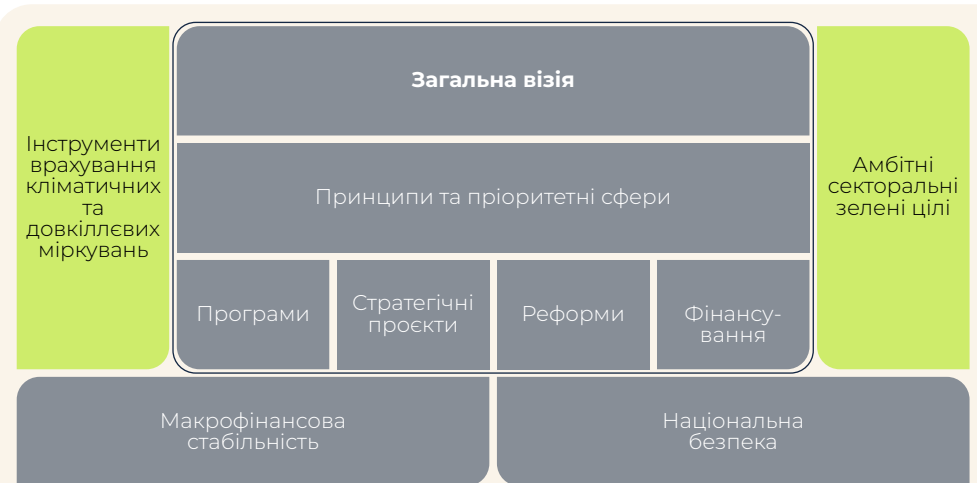
Амбітна модель

Ключові принципи відновлення

- Будівництво **економіки майбутнього**: декарбонізація, скорочення викидів і відходів, розвиток зелених технологій.
- Поліпшення **якості життя**, включаючи екологічну якість умов проживання.
- Збереження **природного капіталу**: раціональне управління ресурсами та захист біорізноманіття.
- Сприяння **зеленим інвестиціям та інноваціям**, державна підтримка зелених ініціатив та створення робочих місць.

Прагматична модель

Ключові принципи відновлення

- Просування принципу **«Відбудувати краще та екологічніше»**.
- **Збереження** довоєнних зелених цілей у всіх сферах.
- Чіткий і помітний екологічний компонент **у програмах інвестицій та підтримки**.
- **Енергоефективність** та рішення на основі природних ресурсів.

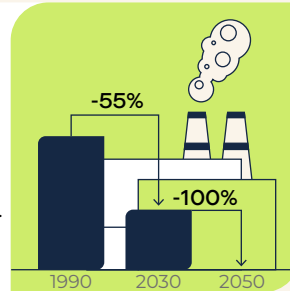
Європейський зелений курс

Європейський зелений курс — це стратегія ЄС, спрямована на **досягнення кліматично нейтральної та екологічно стійкої економіки**. Через зміни клімату та екологічні проблеми, які ускладнюють економічну діяльність і впливають на добробут людей, Європейська комісія представила план дій та законодавчі ініціативи, **яких Україна має дотримуватись на шляху до інтеграції в ЄС**.

Європейський зелений курс (ЄЗК): роль України у спільній трансформації

Стратегічні цілі ЄЗК

- Скоротити викиди парникових газів **на 55% до 2030 року** у порівнянні з рівнем 1990 року; досягти нульових викидів до 2050 року.
- Забезпечити **сталий економічний розвиток** і збереження природних ресурсів.
- Покращити якість життя людей.

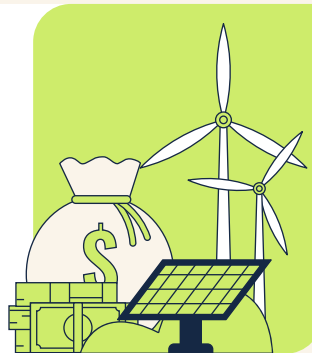

Ключові досягнення України в кліматичній політиці

- **Ухвалення закону**, який узгоджує національні цілі декарбонізації з ЄЗК.
- Розробка Національного плану з енергетики та клімату, який включає **понад 140 цілей і заходів**. Цей план узгоджує державну політику України з ЄЗК.

Наступні кроки для України

- Запровадити **систему торгівлі** викидами парникових газів, яка впроваджує ринкові механізми для стимулювання декарбонізації.
- Впровадити **Таксономію ЄС** — унікальну законодавчу основу для ідентифікації приватних та державних інвестицій, що сприяють кліматично та екологічно стійкій економічній діяльності.

Як ЄЗК змінить економіку та суспільство України

- Кліматична та екологічна політика стане **частиною усіх секторів економіки та державного управління** і буде фокусувати увагу на сталому використанні ресурсів та стійкості до змін клімату.
- Підприємці, зайняті у сталих видах економічної діяльності, отримають **більше можливостей** для залучення фінансування для розвитку бізнесу.

Дмитро Сич,

старший експерт з зеленого переходу аналітичного центру DiXi Group, експерт з зеленого фінансування Офісу Зеленого Переходу

Європейський зелений курс вже трансформує суспільство та підприємництво в ЄС задля забезпечення в довгостроковій перспективі високого рівня життя у поєднанні з кліматичною та довіклівевою сталістю. Інтеграція такого підходу в економічне відновлення та подальший розвиток України забезпечить узгодженість із європейською зеленою аджендою.

РОЗВИТОК ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Розвиток вітрової енергетики

Розвиток вітроенергетики є ключовим елементом зеленого відновлення України. У контексті енергетичної незалежності, скорочення викидів парникових газів та переходу на стійкі джерела енергії **вітроенергетика відіграє стратегічну роль.** Україна має значний природний потенціал для розвитку сучасної вітроенергетики, особливо в південних і східних регіонах.

Переваги розвитку вітроенергетики

Можливість залучення інвестицій.

Економічні вигоди у виробництві електроенергії.

Створення робочих місць.

Зменшення залежності від традиційних джерел енергії.

Євгеній Конторщиків,
аналітик УВЕА

Перетворення 6 ГВт потенціалу вітроенергетики на реальні проекти вимагає двох ключових умов. По-перше, це залучення інвестицій. По-друге, і це є визначальним, — рішучих дій з боку держави: створення стабільного законодавства та прозорих, незмінних правил. Лише так цей потенціал стане нашою реальністю.

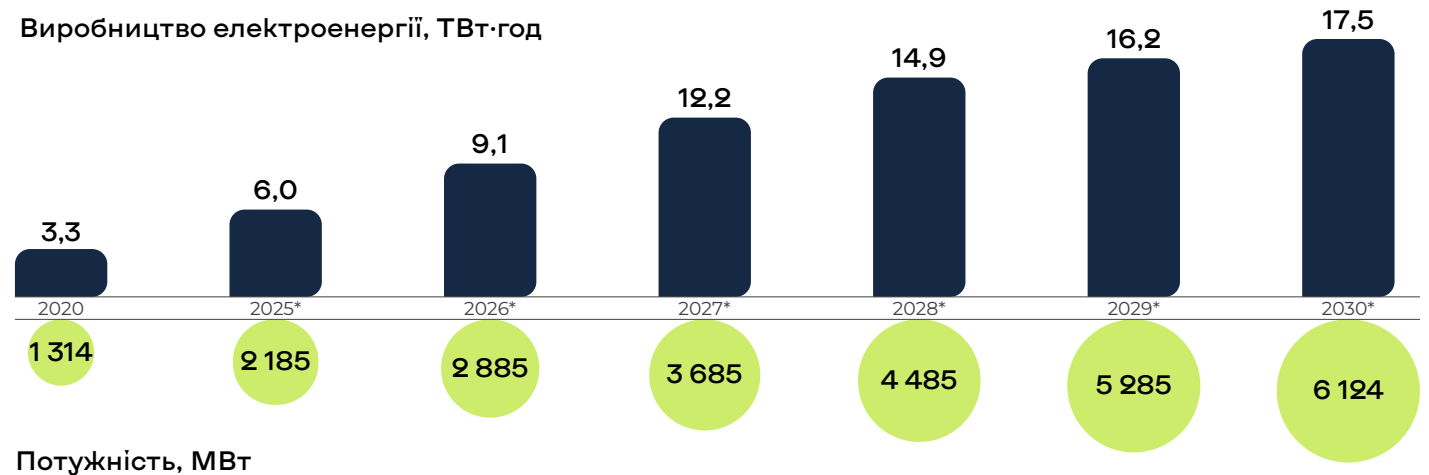

Вікторія Письменна,
головна юридична радниця Elementum Energy

Серед викликів розвитку вітроенергетики — залучення фінансування через ризик збуту, військовий та регуляторний ризики, ускладнена логістика. Попри це, Elementum Energy готує до будівництва ~420 МВт нових вітропарків, інтегрує системи накопичення, впроваджує продажі у відкритий ринок за CfD/financial CPPA.

Україна має високий потенціал вітрової енергетики

Виробництво електроенергії, ТВт·год

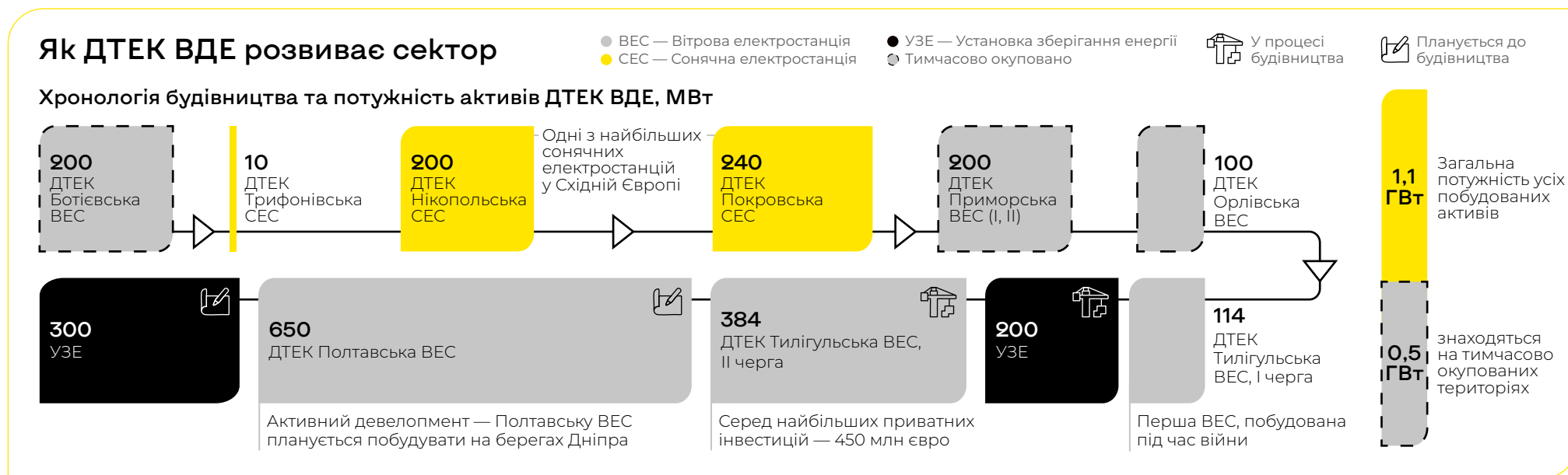

16,5 тис. км²

земель в Україні придатні та економічно доцільні для будівництва ВЕС

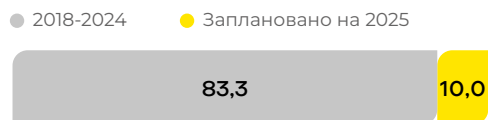
Майбутнє буде світлим: як ДТЕК ВДЕ розвиває зелену енергетику

Попри війну, **ДТЕК ВДЕ продовжує реалізовувати один із найбільших енергетичних проєктів в Україні — Тилігульську ВЕС**. І чергу було введено в експлуатацію навесні 2023 року. Наразі компанія працює над II чергою проєкту, для якої залучено одну з найбільших приватних інвестицій в український енергосектор — 450 мільйонів євро. Також **компанія планує побудувати Полтавську ВЕС, яка стане найпотужнішою в Україні з 650 МВт**. Вона буде розташована в енергодефіцитному регіоні. Водночас компанія залишається соціально відповідальним бізнесом і продовжує підтримувати місцеві громади, навіть в умовах війни.

Попри виклики війни, підтримка громад триває

Кошти, виділені на соціальні проєкти та гуманітарну допомогу, млн грн

Основні напрямки соціальних проєктів

- Соціальна інфраструктура (ремонт водопровідних труб, шкіль).
- Енергоефективність (заміна вікон, встановлення опалювальних котлів).
- Охорона здоров'я (ремонт приміщень, закупівля обладнання).
- Інше (освітні проєкти, розвиток молоді та спорту).

Розвиток сонячних електростанцій

Сонячна енергетика відіграє ключову роль у зеленому відновленні України. У відповідь на потребу в децентралізованих і чистих джерелах енергії, **сонячні електростанції активно розвиваються і користуються попитом, особливо з боку бізнесу**. Україна має сприятливі кліматичні умови для розширення сонячної генерації майже на всій території, що створює передумови для зростання галузі.

Переваги розвитку СЕС в Україні

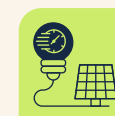
Децентралізація енергетичної системи.

Широке географічне покриття.

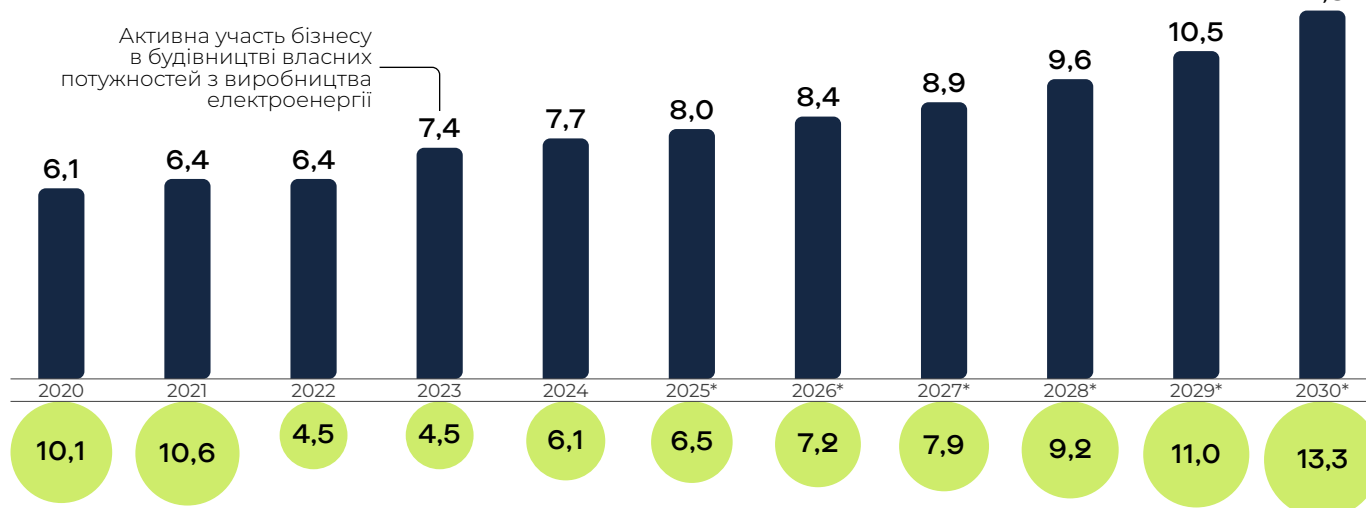
Попит з боку бізнесу та домогосподарств.

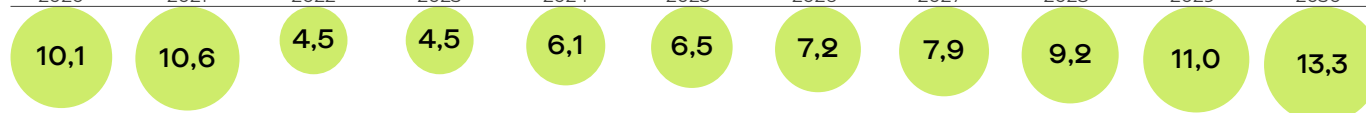
Відносно швидке введення проєктів в експлуатацію.

Невикористаний потенціал сонячної енергетики

Сукупна встановлена потужність промислових та побутових СЕС, ГВт/рік

Потенціал зайнятості, екстраполяція, тис. робочих місць

203,4 тис. км²

земель в Україні придатні та економічно вигідні для будівництва СЕС

Владислав Соколовський,
голова правління АСЕУ

Сектор сонячної енергетики України — понад 1200 МВт імпортованих фотоелектричних панелей. Зростання було зумовлене ризиками відключення електроенергії, податковими пільгами на імпортовані панелі та акумулятори (діють з 1 липня 2024 року до 1 січня 2026 року), зниженням світових цін на обладнання та зростаючим попитом на енергетичну незалежність. Фотоелектричні системи найактивніше встановлювали підприємства, громади та фермери.

Helios Strategia: драйвер енергозмін

Helios Strategia — одна з ключових інжинірингових компаній, що **формує сучасний підхід до реалізації проєктів у сфері відновлюваної енергетики** з УЗЕ системами в Україні. **Компанія забезпечує повний цикл:** від розробки технічного рішення та постачання обладнання до будівництва, введення в експлуатацію та обслуговування ВДЕ-активів. Модель Full-EPС* дозволяє команді реалізовувати проєкти **без залучення сторонніх підрядників**, що мінімізує ризики і скорочує строки виконання. Участь у професійних асоціаціях, галузевих ініціативах та міжнародних енергетичних програмах поступово формує за Helios Strategia репутацію системного учасника енергетичної трансформації країни.

Комплексні енергетичні рішення забезпечують повний пакет рішень

Бізнес-напрями Helios Strategia

Будівництво **промислових** СЕС.

Будівництво **комерційних** СЕС.

Сервісні послуги.

Встановлення систем зберігання енергії **Energy Pack.**

Постачання **обладнання.**

5-7-9% кредити

Helios Strategia бере участь у програмі «Доступні кредити 5-7-9%», щоб допомогти клієнтам **ефективно використовувати інвестиції та заощаджувати кошти.**

Хто першими переходять на децентралізовану енергію?

Аграрні компанії

Логістичні компанії

Малі та великі промислові об'єкти

Міські простори

Ритейл

Helios Strategia виходить за межі України

Встановлена потужність сонячних електростанцій, за країнами, МВт

Владислав Шевченко, комерційний та маркетинг директор Helios Strategia

Зараз компанія активно залучена до розвитку сегменту СЕС та BESS в Україні. Забезпечує повний цикл реалізації проєктів: від технічної концепції до запуску. У фокусі — надійність рішень та підтримка клієнтів у новій енергетичній реальності.

Регуляторні бар'єри розвитку ВДЕ

Перешкоди у розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні

Вітроенергетика не підпадає під звільнення від ПДВ та імпортного мита на обладнання для виробництва електроенергії. **Це затримує реалізацію** нових проєктів та заморожує кошти інвесторів.

Недосконалий механізм зелених аукціонів у 2024 році не зміг привернути повну увагу інвесторів через низькі квоти, складні вимоги, інші обмеження участі та високі фінансові ризики.

Відсутність механізмів страхування військових ризиків та гарантій відбору електроенергії ускладнює підписання довгострокових контрактів та стримує інвестиції у відновлювані джерела енергії.

Рішення для подолання перешкод

Розширити звільнення від ПДВ та імпортного мита на вітроенергетику для імпорту високотехнологічного енергетичного обладнання та продовжити його ще на 2–3 роки, **щоб підтримати відновлення** пошкоджених або знищених потужностей.

Вдосконалити механізм аукціонів: **перейти на ринкову премію** для учасників аукціонів до 2029 року, спростити процедури, зменшити фінансові бар'єри, зробити квоти більш гнучкими та щорічно виставляти на аукціон 800–1000 МВт для стимулювання інвестицій у відновлювані джерела енергії.

Створити незалежний **Фонд гарантування цін на електроенергію** — інструмент, який забезпечує гарантований дохід інвесторам і функціонує без державного фінансування, компенсуючи збитки у разі падіння ринкових цін.

Додаткові заходи для посилення розвитку ВДЕ

Забезпечити стабільні умови для наявних проєктів та оголошувати про зміни за 1–2 роки до впровадження, застосовуючи їх лише до нових ініціатив. Модель підтримки через PSO повинна залишатися чинною до 2029 року, як передбачено законом.

Перехід до ринкової моделі європейського типу дозволить скасувати обмеження цін, посилити конкуренцію та зменшити ручне втручання в ринок. Це сприятиме інвестиціям у нову генерацію.

Розвиток ринку гарантій походження, що підтверджують споживання «зеленої» енергії. Їх міжнародне визнання і стимулювання внутрішнього попиту допоможе виробникам залучати додаткові кошти та покращити екологічні показники.

Євген Лапченко,
керівник відділу з регуляторних питань ДТЕК ВДЕ

Розвиток відновлюваної енергетики є ключовим для досягнення цілей зеленого переходу та зміцнення енергетичної стійкості України. Сектор потребує передбачуваного регуляторного середовища без надмірних бар'єрів, що відкриває шлях для інвестицій і технологічного оновлення.

Залучення інвестицій у ВДЕ

До 2030 року Україна потребує понад 10 ГВт нових потужностей для виробництва електроенергії, у тому числі 4 ГВт вітрової енергії, проте темпи розвитку відновлюваних джерел енергії залишаються вкрай низькими. Незважаючи на наявну фінансову підтримку, інвестиції гальмуються через відсутність надійних довгострокових гарантій. **ВДЕ мають потенціал стати основою відновлення енергетики, пропонуючи найнижчу вартість виробництва.**

Фактори, що перешкоджають інвестиціям у ВДЕ в Україні

Скасування зеленого тарифу без ефективного переходу до ринкових умов.

Неефективна модель аукціону, випробувана в 2024 році, яка не стимулює інвесторів.

Обмежена ефективність впроваджених ринково-орієнтованих механізмів підтримки.

Обмежене використання корпоративних договорів про купівлю електроенергії через відсутність великих споживачів та практики укладення довгострокових договорів.

Затримка із запуском функціонуючої системи гарантій походження підриває довіру інвесторів.

Фонд гарантування цін на електроенергію — рішення для стимулювання інвестицій

Фонд, ініційований Українською вітроенергетичною асоціацією та Європейсько-українським енергетичним агентством, передбачає страхування ризиків через компенсацію різниці між ринковою та гарантованою ціною електроенергії для повернення кредитів.

Середньорічна ціна на РДН* **нижча за МНГЦ**.**

Фонд компенсує виробникам електроенергії різницю між середньорічною ціною на РДН* та МНГЦ**.

Фонд гарантує МНГЦ у розмірі 65 євро/МВт·год.**

Середньорічна ціна РДН* **вища за МНГЦ**.**

Учасники сплачують внески до фонду у вигляді фіксованого відсотка від обсягу продажу електроенергії.

Основні принципи фонду

Формування капіталу

Внески міжнародних фінансових інституцій та донорів для мінімізації політичних ризиків.

Гарантована мінімальна ціна

Покриває різницю, якщо ринкова ціна падає нижче гарантованого рівня, забезпечуючи передбачуваний дохід інвесторів.

Довгострокова підтримка

Гарантії на весь період фінансування, що забезпечують стабільний дохід і доступ до вигідних кредитів.

Поповнення фонду

Учасники вносять частину прибутку від продажу електроенергії, коли ринкові ціни перевищують гарантований поріг.

ЗЕЛЕНІ ІНІЦІАТИВИ В ДІІ

Інвестиції в зелені рішення

Реалізація зелених проєктів потребує не лише ідей, а й ресурсів. Фінансування рішень у сфері енергоефективності, проєктів відновлюваної енергетики та кліматичних ініціатив може надходити з різних джерел: від міжнародних організацій, державних програм, банків тощо.

Андрій Кітура,

директор з розвитку аналітичного центру DiXi Group, керівник Офісу зеленого переходу

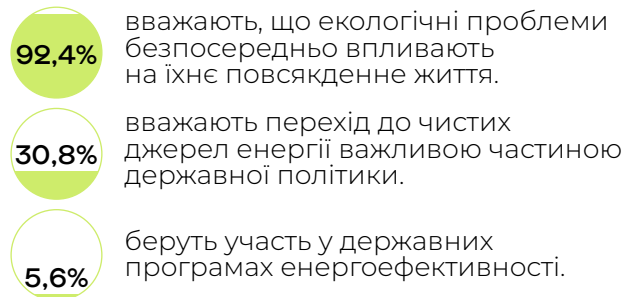
Успішність зеленої відбудови України буде напряму залежати від того, наскільки ефективно наш бізнес та громади працюватимуть із різноманітними цільовими фінансовими програмами і організаціями у сфері декарбонізації, енергоефективності, відновлювальної енергетики тощо.

Впровадження зелених ініціатив

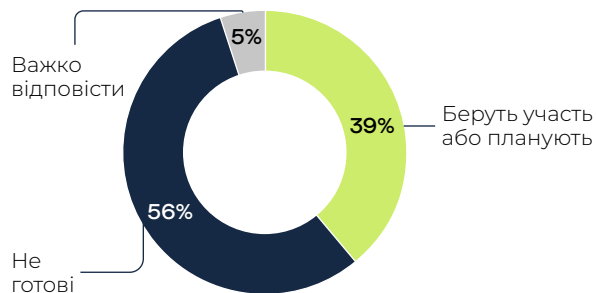
Попри війну, **екологічні проблеми залишаються важливими для українців**. Більшість визнає їхній вплив на довкілля та підтримує зелені ініціативи. Українці беруть участь в наявних в країні програмах з енергоефективності і таким чином сприяють сталому розвитку та мінімізації шкоди довкіллю.

Довкіллеві проблеми мають значення

Ставлення українців до екології та енергоефективності, %

Готовність взяти участь у державній програмі з енергоефективності, якщо це означатиме підвищення комунальних витрат, %

Програма «ГрінДІМ»: підтримка енергоефективності в житловому секторі

Заходи, витрати на які підлягають компенсації

Сонячні панелі.

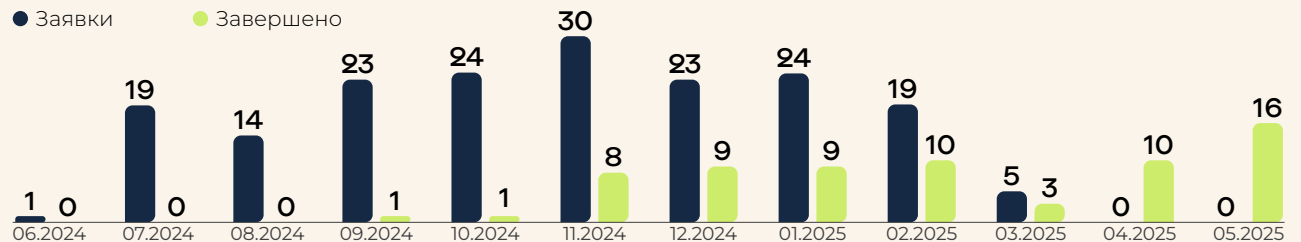

Теплові насоси.

Сертифікація енергоефективності будівлі до отримання гранту та після реалізації проекту.

Статус проектів програми «ГрінДІМ»*

Загальна кількість заявок за регіонами станом на травень 2025

67 завершених проектів
\$6,0 млн загальна вартість проектів

Джерела: DiXi Group, Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля» (2024), «ГрінДІМ», Energy Map.

*Без урахування відхилених заявок та розірваних грантів

Енергоефективні ініціативи

З огляду на євроінтеграцію України та цілі у сфері боротьби зі зміною клімату, важливо впроваджувати **ініціативи з енергоефективності** в усіх секторах економіки, **щоб посилити енергетичну безпеку, зменшити споживання енергії та скоротити викиди парникових газів.**

Принцип «енергоефективність передусім» є критично важливим для післявоєнного відновлення

Загальна інформація

Універсальний принцип, закріплений у законодавстві ЄС, який визначає підхід до енергетичної політики в енергетиці, будівництві, транспорті та промисловості.

Мета

Досягнення результатів за меншого споживання енергії знижує тиск на довкілля та сприяє сталому розвитку.

Ключова ідея

Перш ніж збільшувати обсяги енергопостачання, краще інвестувати в енергоефективність і скорочення споживання.

Катерина Розсоха,

заступниця директора з маркетингу «Агросем»

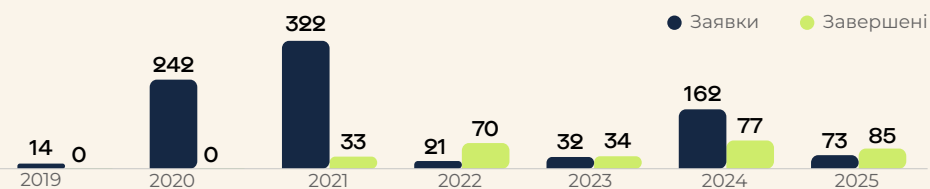
Сталий розвиток — це щоденні рішення, а не лише теорія. Ми вважаємо, що агробізнес повинен бути ефективним і відповідальним щодо землі, громади та майбутніх поколінь. Саме тому ми встановлюємо сонячні електростанції — не лише для зменшення споживання енергії, а й для інвестицій у сталий розвиток, енергетичну незалежність та стабільність. Це частина нашої стратегії: створити сільськогосподарську екосистему, у якій інновації та сталі практики працюють разом.

Програма «Енергодім» як спосіб підвищити енергоефективність будівель

Заходи, які компенсуються в межах програми*

- Встановлення та модернізація теплотільників, систем опалення та гарячого водопостачання.
- Утеплення трубопроводів і зовнішніх стін.
- Заміна або ремонт вікон, дверей, дахів тощо.

Статус проектів програми «Енергодім»**

Загальна кількість заявок за регіонами станом на травень 2025

866

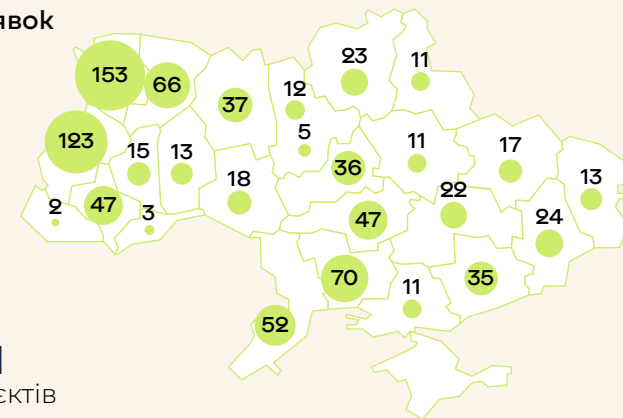
заявок

299

завершених проектів

\$173,5 млн

загальна вартість проектів

Сталий розвиток у громадах

Під час війни українські територіальні громади стикаються з серйозними перешкодами на шляху до сталого розвитку. Ці перешкоди поглиблюються слабкою інституційною спроможністю, браком безпеки та фінансування. Подолання викликів потребує стратегічного підходу та співпраці між владою, громадянським суспільством і експертами.

Шляхи забезпечення сталого розвитку громад

Розробка та затвердження муніципальних енергетичних планів (МЕП).

Впровадження енергоменеджменту.

Підтримка інституційного розвитку.

Активізація міжмуніципального партнерства.

Участь у міжнародних проектах підтримки.

Популяризація заходів з енергоефективності.

Вікторія Коваленко, генеральна менеджерка з організації консультативних послуг в сфері сталого розвитку аналітичного центру DiXi Group

Навіть малі громади можуть стати лідерами енергетичних змін та рушіями сталого розвитку. Посилення енергетичного планування, партнерств, інституційного розвитку, а також залучення фінансування для зелених ініціатив — ключ українських громад до енергонезалежності та подолання викликів воєнного часу.

Муніципальний енергетичний план як інструмент сталого розвитку

Переваги МЕП

- Підтримує стратегічне планування заходів з енергоефективності.
- Виступає дорожньою картою для реалізації рішень.
- Забезпечує доступ до державного фінансування енергоефективних проєктів.

Виклики під час розробки МЕП

- Брак інформації про енергоспоживання.
- Складність методології розробки МЕП.
- Відсутність системи енергоменеджменту та відповідних фахівців.

Як ТГ* можуть посилити свою спроможність

Розвиток енергоменеджменту: підготовка фахівців, співпраця з навчальними закладами та міжнародними організаціями, участь у проєктах.

Активізація **міжмуніципального партнерства** для реалізації енергопроєктів і обміну досвідом.

Пошук джерел фінансування зелених ініціатив, зокрема: Фонд декарбонізації України, Фонд енергоефективності, державна програма «5-7-9%».

Успішні практики громад

Територіальні громади **активно впроваджують енергоефективні та сталі рішення**, які підвищують якість життя мешканців. У цьому процесі вони використовують енергосервісні контракти (ESCO*) та залучають підтримку міжнародних партнерів для реалізації сучасних екологічних підходів.

Територіальні громади на шляху до сталого розвитку

Ніжинська ТГ (Чернігівська область)

- Перша громада в області, яка розпочала співпрацю з ESCO-компаніями, встановивши індивідуальні **опалювальні прилади** в бюджетних установах.
- За підтримки міжнародних організацій **здійснила термомодернізацію** шкіл та інших об'єктів.
- Єдина громада регіону, **що взяла участь у державній ініціативі та компенсувала частину витрат** за програмою «Теплі кредити».
- Активно сприяла **переходу на альтернативні види палива**: котельню перевела на лушпиння соняшнику, що наразі опалює чотири бюджетні будівлі.
- Під час будівництва **трьох сонячних електростанцій** громада визначила **критично важливі об'єкти** інфраструктури. Загальна запланована потужність — 265 кВт.
- Один із ключових проєктів — **модернізація системи опалення** шляхом поєднання котелень та заміни трубопроводів на енергоефективні альтернативи.

Золочівська ТГ (Харківська область)

- Встановлюються індивідуальні опалювальні прилади **з погодним та погодинним регулюванням**.
- За підтримки міжнародних організацій підписано угоду про створення сонячної електростанції **для забезпечення водопостачання**.
- Щоб забезпечити **автономну роботу обладнання** на очисних спорудах, отримано сонячні панелі від іноземної компанії.
- За підтримки партнерів у бюджетних установах проведено термомодернізацію та впроваджено заходи з **енергозбереження**.

Вікторія Коваленко, генеральна менеджерка з організації консультативних послуг в сфері сталого розвитку аналітичного центру DiXi Group

Приклади енергомодернізації громад засвідчують спроможність муніципалітетів реалізовувати складні технічні рішення завдяки синергії місцевого лідерства з державною та міжнародною підтримкою. Такі ініціативи знижують витрати, підвищують надійність енергопостачання та є гарним прикладом впровадженні заходів з енергоефективності на місцевому рівні для інших громад.

Інвестиції бізнесу у сталий розвиток

російські удари по енергетичній інфраструктурі спричинили масштабні перебої з електропостачанням, що спонукало український бізнес активно інвестувати в сталі енергетичні рішення. Компанії забезпечують незалежні джерела енергії для себе та своїх клієнтів, а також постачають електроенергію до Об'єднаної енергетичної системи України.

Деякі українські компанії, що інвестували в сталі енергетичні рішення

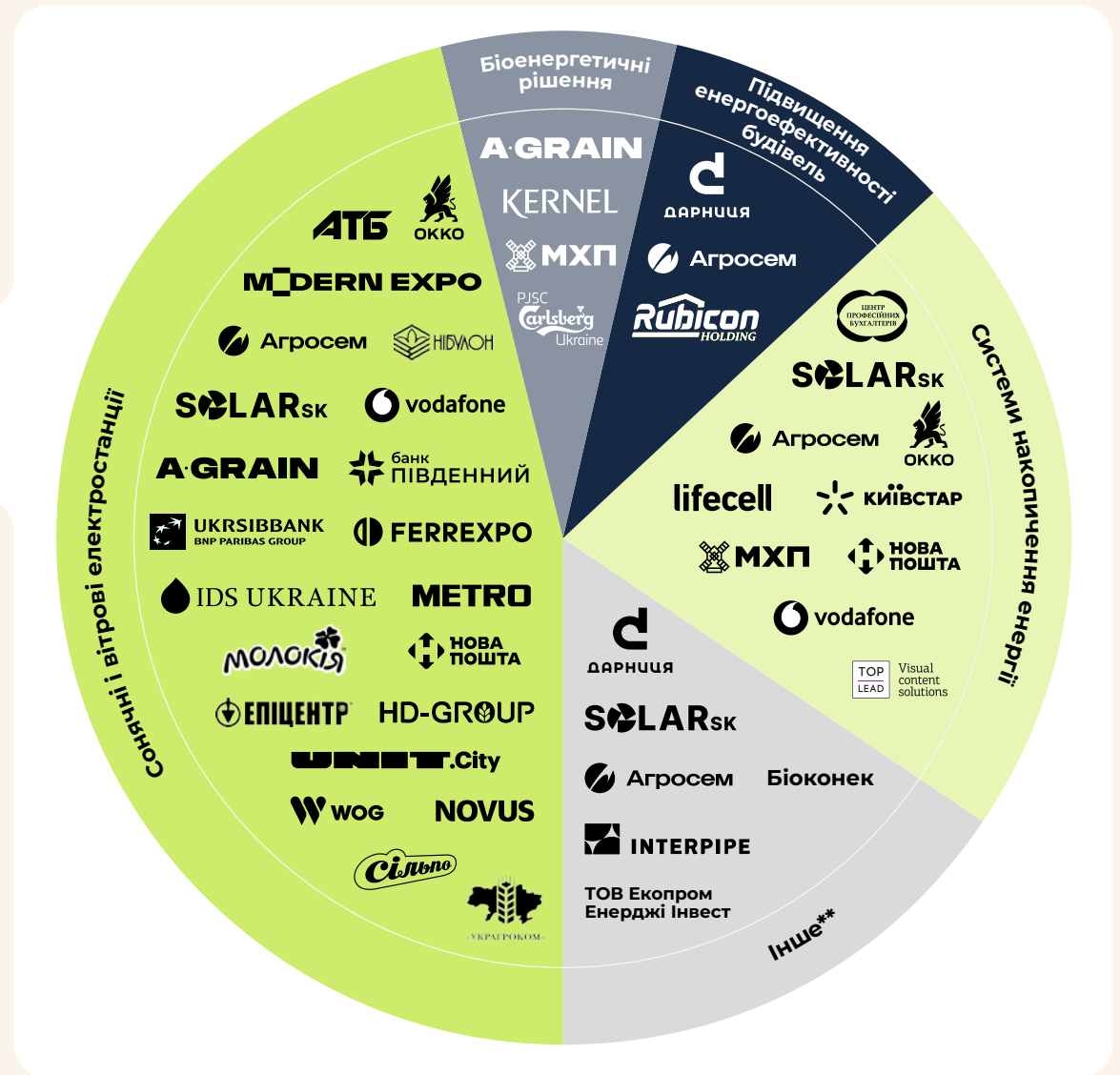
Основні бар'єри для впровадження сталих енергетичних рішень (за результатами опитування компаній*)

 Нестача державної фінансової підтримки.

 Висока вартість впровадження.

 Брак кваліфікованих підрядників.

*Методологія збору даних. Дані було зібрано за допомогою опитування, опублікованого в соціальних мережах і розісланого електронною поштою провідним українським компаніям. Загалом анкету заповнили 12 компаній. Для створення карти ринку список респондентів було доповнено інформацією з провідних медіа про компанії, які впроваджують сталі енергетичні рішення.

Екосистема сталих рішень

Тренд на сталу енергетику та потреба у розвитку розподіленої генерації спричинили стрімке зростання компаній, що розвивають інфраструктуру зеленої енергетики та надають супутні послуги. В Україні таких компаній налічується близько 100, і наведений перелік не є вичерпним.

Деякі українські компанії, що працюють у сфері сталих енергетичних рішень

Ключові виклики, з якими стикаються інтегратори сталих енергетичних рішень (за результатами опитування компаній*)

Нестабільна економічна ситуація.

Обмежені фінансові можливості клієнтів.

Низька обізнаність населення.

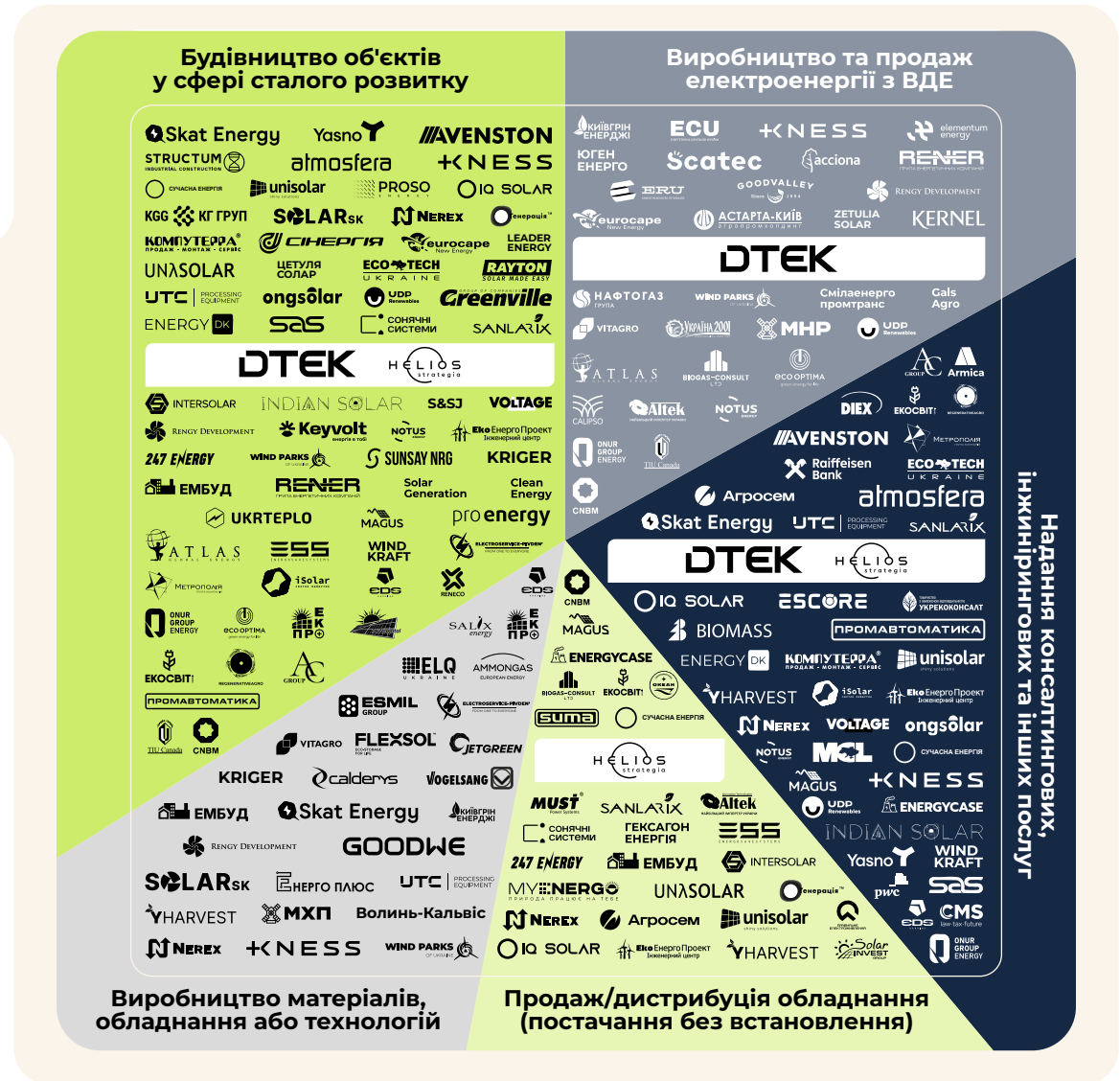

Брак кваліфікованих фахівців.

Нестача державної фінансової підтримки.

*Методологія збору даних. Дані було зібрано за допомогою опитування, опублікованого в соціальних мережах і розісланого електронною поштою провідним українським інтеграторам сталих рішень. Загалом анкету заповнили 13 компаній. Для створення карти ринку список респондентів було доповнено інформацією з вебсайтів інтеграторів сталих рішень.

Надання консалтингових, інжинірингових та інших послуг

Автор

Visual
content
solutions

Top Lead

Генеральний аналітичний партнер

DiXi Group

Спільно з:

Офіс
Зеленого
Переходу

Офіс зеленого переходу

Energy Map

Energy Map

Аналітичний партнер

Українська
вітроенергетична асоціація

За підтримки

DTEK

Меценати проекту

Helios Strategia

Elementum Energy

Агросем

Комунікаційні партнери

Міністерство
захисту довкілля
та природних ресурсів
України

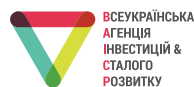
Міністерство захисту
довкілля та природних
ресурсів України

Українська
вітроенергетична
асоціація

Асоціація Сонячної
Енергетики України

Всеукраїнська
агенція інвестицій
та сталого розвитку

UA War Infographics

Aggeek

Дисклеймер

Це дослідження створено виключно з інформаційною метою. Ми доклали всіх зусиль, щоб забезпечити точність і актуальність наданої інформації. Хоча дослідження було ретельно підготовлене експертами, його слід використовувати лише для загального ознайомлення з темою. Не рекомендується покладатися на інформацію з цього дослідження для отримання професійних порад з окремих питань, ухвалення рішень чи інвестування. Дані було зібрано та підготовлено для публікації у 2025 році.

Усі виключні майнові та немайнові права на це дослідження належать компанії ТОВ «ТОП ЛІД», Використання матеріалів, наведених у цьому документі, дозволяється лише за умови надання посилання на наш вебсайт для завантаження дослідження та за умови обов'язкового зазначення автора дослідження. Гіперпосилання не повинне бути закритим від індексації сторінки, щоб вона могла відображатися в результатах пошуку.

© ТОВ «ТОП ЛІД», Всі права захищені.

Завантажуйте
дослідження

